

Justyna Sadowska

Uniwersytet Łódzki

justynasadowska@op.pl

Wniosek wszczynający postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego

*Application Which Initiate Proceedings on the Subject of Consent
of the Guardianship Court of Draw Marrow or Haematopoietic Cells
Peripheral Blood from Juvenile*

STRESZCZENIE

W artykule została omówiona problematyka wniosku wszczynającego postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego. W pierwszej kolejności zostały przedstawione uwagi ogólne dotyczące postępowania w przedmiocie pobrania od małoletniego szpiku lub komórek krwi. Następnie przybliżono zagadnienia dotyczące warunków formalnych tego wniosku w odniesieniu do warunków formalnych pism procesowych w ogólności oraz warunków formalnych pozwu. Dalsze rozważania dotyczą zwrotu wniosku oraz jego cofnięcia.

Słowa kluczowe: postępowanie nieprocesowe; postępowanie w przedmiocie pobrania od małoletniego szpiku lub komórek krwi; wniosek wszczynający postępowanie; warunki formalne wniosku; zwrot wniosku

WSTĘP

Postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego¹ zostało uregulowane w art. 12 ust. 3–6 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu,

¹ Przepisy prawa przytaczane w niniejszym opracowaniu posługują się różną terminologią, raz stanowiąc o „małoletnim”, a innym razem o „dziecku”. Przepisy te są przytaczane

przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów². Postępowanie to toczy się przed sądem opiekuńczym (art. 12 ust. 3 u.tr.), a zatem – jak należy przyjąć – w trybie nieprocesowym.

Stosownie do treści art. 570 k.p.c. sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie z urzędu. Należy jednak uznać, że przedmiotowe postępowanie może być wszczęte tylko na wniosek. Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.tr. sąd orzeka bowiem na wniosek przedstawicieli ustawowych kandydata na dawcę, po wysłuchaniu małoletniego i zasięgnięciu opinii biegłego psychologa, a w przypadku małoletniego powyżej lat 16 – również na jego wniosek. Do wniosku należy dołączyć orzeczenie lekarskie stwierdzające, że pobranie szpiku nie spowoduje dającego się przewidzieć upośledzenia organizmu dawcy. Przytoczony przepis art. 12 ust. 4 u.tr. zawiera regulację szczególną w stosunku do przytoczonego wyżej art. 570 k.p.c.³ W konsekwencji w zakresie wszczęcia analizowanego postępowania panuje pełna dyspozycyjność⁴. Ponadto przedmiotowe postępowanie może być wszczęte na wniosek podmiotu niewymienionego w art. 12 ust. 4 u.tr., a zatem prokuratora i organów działających na zasadach takich, jak prokurator⁵. Wskazana inicjatywa nie oznacza jednak wszczęcia postępowania z urzędu i nie przeczy zasadzie dyspozycyjności.

w brzmieniu dosłownym. Terminologią używaną przez dany przepis posługują się także w uwagach wypowiedzianych na jego tle. W konsekwencji terminy „małoletni” i „dziecko” są w niniejszym artykule traktowane jako synonimy.

² T.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 793, dalej jako: u.tr. Przepisy u.tr. dopuszczają w ograniczonym zakresie, z zachowaniem zasady subsydiarności i proporcjonalności, dokonywanie przeszczepu od małoletniego dawcy. Por. E.M. Guzik-Makaruk, *Transplantacja organów, tkanek i komórek w ujęciu prawnym i kryminologicznym*, Białystok 2008, s. 300; R. Kubiak, *Prawo medyczne*, Warszawa 2010, s. 495–496. W powyższym zakresie ustawodawca czyni wyjątek od podstawowego kryterium decydującego o możliwości pobrania komórek, tkanek lub narządów, tj. od konieczności posiadania przez kandydata na dawcę pełnej zdolności do czynności prawnych (por. art. 12 ust. 1 pkt 7 u.tr.).

³ Por. uwagi w zakresie wszczęcia przez sąd opiekuńczy postępowania nieprocesowego z urzędu: A. Zieliński, *Sądownictwo opiekuńcze w sprawach małoletnich*, Warszawa 1975, s. 86–92; H. Dolecki, *Ingerencja sądu opiekuńczego w wykonywanie władzy rodzicielskiej*, Warszawa 1983, s. 88–90; H. Haak, *Ochrona prawna udzielana przez sąd opiekuńczy*, Toruń 2002, s. 186–203.

⁴ Szerzej na temat zasady dyspozycyjności w postępowaniu cywilnym zob. W. Berutowicz, *Zasada dyspozycyjności w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1957, s. 9 i n.; W. Siedlecki, [w:] W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2004, s. 56–58; J. Studzińska, [w:] P. Cioch, J. Studzińska, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2012, s. 58–59; T. Wiśniewski, *Przebieg procesu cywilnego*, Warszawa 2013, s. 61–63; J. Jodłowski, [w:] J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapiere, T. Misiuk-Jodłowska, K. Weitz, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2014, s. 130–135; H. Dolecki, *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2015, s. 53–54; W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2016, s. 71–73; R. Flejszar, *Zasada dyspozycyjności w procesie cywilnym*, Warszawa 2016, s. 1 i n.

⁵ Odmienne J. Haberko, która stwierdza, że postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej nie może być wszczęte z urzędu ani na wniosek żadnego innego podmiotu niewymienionego w art. 12 ust. 4 u.tr. Zob. J. Haberko, [w:] J. Haberko, I. Uhrynowska-Tyszkiewicz,

Należy dodać, że w postępowaniu cywilnym w ogólności obowiązuje zasada pisemności⁶ w zakresie wszczęcia postępowania (art. 187 k.p.c.⁷). Wyjątkowo dopuszczalne jest, z mocy przepisu szczególnego, wytoczenie powództwa w formie ustnej, np. pracownik działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić powództwo ustnie do protokołu w sądzie właściwym (por. art. 466 k.p.c.). Złożenie wniosku wszczynającego przedmiotowe postępowanie w formie ustnej nie jest dopuszczalne, nie ma bowiem przepisu szczególnego zezwalającego na złożenie wniosku w takiej formie. W konsekwencji przy wszczęciu analizowanego postępowania obowiązuje w pełnym zakresie zasada pisemności. Należy ponadto dodać, że od dnia 8 września 2016 r. wniosek wszczynający analizowane postępowanie może być wniesiony do sądu także za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 125 § 2¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)⁸. W okresie 3 lat od dnia 8 września 2016 r. dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe oraz dalsze wnoszenie tych pism za pośrednictwem tego systemu jest dopuszczalne, jeżeli ze względów technicznych, leżących po stronie sądu, jest to możliwe⁹.

WARUNKI FORMALNE WNIOSKU

Zgodnie z art. 511 k.p.c. wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego powinien czynić zadość przepisom o pozwie, z zastrzeżeniem, że zamiast pozwanego należy wymienić zainteresowanych w sprawie. Wniosek powinien także spełniać warunki formalne pism procesowych w ogólności (art. 125 i n. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Warunki formalne pisma procesowego, mające zastosowanie do pozwu, a w konsekwencji do wniosku wszczynającego postępowanie nieprocesowe (art. 187 § 1 w zw. z art. 511 § 1 k.p.c.), zostały określone przede wszystkim w art. 126

Ustawa o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów. Komentarz, Warszawa 2014, s. 136.

⁶ Szerzej na temat zasady pisemności w postępowaniu cywilnym zob. W. Siedlecki, [w:] W. Siedlecki, Z. Świeboda, *op. cit.*, s. 61–62; J. Studzińska, *op. cit.*, s. 64; H. Dolecki, *Postępowanie cywilne...*, s. 64–65; J. Jodłowski, *op. cit.*, s. 140–141; W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *op. cit.*, s. 79–81.

⁷ Przepis art. 187 k.p.c. ma zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym z mocy art. 511 § 1 k.p.c., o czym będzie jeszcze mowa niżej. Por. także: W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *op. cit.*, s. 79–80.

⁸ Por. zmianę art. 125 § 2¹ mocą art. 2 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U., poz. 1311 ze zm.).

⁹ Por. art. 20 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U., poz. 1311 ze zm.).

§ 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W myśl tego przepisu wniosek wszczynający postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego powinien zawierać:

- oznaczenie sądu, do którego jest skierowany, imię i nazwisko wnioskodawcy albo wnioskodawców oraz zainteresowanych w sprawie, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
- oznaczenie rodzaju pisma,
- osnowę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności,
- podpis wnioskodawcy (wnioskodawców) albo jego pełnomocnika,
- wymienienie załączników.

Przytoczone przepisy art. 126 § 1 k.p.c. nie wymagają na ogół szerszych uwag w odniesieniu do wniosku będącego przedmiotem niniejszego opracowania. Na tle wskazanego wyżej art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c. warto zaznaczyć, że wniosek w analizowanym postępowaniu może złożyć nie tylko jeden podmiot, lecz w pewnych wypadkach konieczne jest łączne złożenie wniosku przez dwóch wnioskodawców. W myśl art. 12 ust. 4 u.tr. sąd orzeka między innymi na wniosek przedstawicieli ustawowych kandydata na dawcę. W konsekwencji użycia w tym przepisie liczby mnogiej odnośnie do pojęcia „przedstawiciele ustawowi” stwierdzić należy, że konieczne jest łączne działanie przedstawicieli ustawowych w sytuacji, gdy jest ich dwóch, np. dwoje rodziców. W takim wypadku oboje rodzice powinni być wskazani we wniosku jako wnioskodawcy. W literaturze przedmiotu wyrażono pogląd, że złożenie wniosku tylko przez jednego z nich będzie bezskuteczne¹⁰. Należy jednak przyjąć, że w razie złożenia wniosku przez jednego spośród dwóch przedstawicieli ustawowych zachodzi brak legitymacji procesowej łącznej. W konsekwencji sąd powinien oddalić taki wniosek¹¹.

Z przepisu art. 126 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wynika, że we wniosku wszczynającym postępowanie nieprocesowe należy wskazać imię i nazwisko uczestników postępowania. Trzeba jednak przyjąć, że wymienienie we wniosku zainteresowanych w sprawie, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników nie jest warunkiem formalnym wniosku. Postępowanie nieprocesowe może się bowiem toczyć z udziałem jedynie wnioskodawcy. Co do zasady więc w danym postępowaniu może nie być zainteresowanych, a w konsekwencji w takim wypadku nie trzeba wskazywać we wniosku tej kategorii podmiotów. Jest jednak taka grupa postępowań nieprocesowych, w których niemożliwe jest, aby nie było zainteresowanych. Przykładem jest analizowane postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwi. Zainteresowanym w spra-

¹⁰ Por. J. Haberko, *op. cit.*, s. 137.

¹¹ Por. J. Sadowska, *Uczestnicy postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej*, „Rejent” 2016, nr 7, s. 91–92.

wie zawsze będzie biorca i częstokroć dawca, chyba że sam jest wnioskodawcą. Okoliczność, że zainteresowany zawsze występuje we wskazanym postępowaniu, wynika pośrednio z treści żądania określonego we wniosku. W żądaniu tym bowiem należy wskazać co najmniej dane dawcy i biorcy oraz przedmiot transplantacji, tak aby sąd w postanowieniu merytorycznym mógł oznaczyć na pobranie czego, od kogo i na czym rzecz zezwala¹². Należy zatem przyjąć, że w przedmiotowym postępowaniu zainteresowany zawsze musi być oznaczony we wniosku.

W konsekwencji powyższych uwag trzeba stwierdzić, że wnioskodawca powinien wymienić we wniosku tych zainteresowanych, których zna i co do których wie, że mają interes prawny w załatwieniu sprawy. Jednakże zgodnie z art. 510 § 2 k.p.c. jeżeli sąd uzna, że uczestnikami postępowania powinny być jeszcze inne osoby, wezwie je do wzięcia udziału w sprawie. W takim przypadku, w postępowaniu nieprocesowym w ogólności, nie byłoby zasadne zastosowanie przez przewodniczącego wydziału postępowania w przedmiocie uzupełnienia wniosku zgodnie z art. 130 § 1–5 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.¹³ Wydaje się, że w analizowanym postępowaniu w sytuacji, gdy wnioskodawca nie wymieni żadnego zainteresowanego w sprawie, przewodniczący będzie uprawniony do zwrotu wniosku po przeprowadzeniu procedury jego uzupełnienia, ponieważ – jak wyżej wskazano – zainteresowanym w sprawie zawsze będzie biorca, który jest wnioskodawcy znany. Jeżeli zatem np. małoletni w wieku powyżej lat 16¹⁴ złoży wniosek o wszczęcie postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od niego szpiku, nie wskazując żadnego zainteresowanego w sprawie, a w szczególności potencjalnego biorcy, taki wniosek będzie podlegał zwrotowi.

Oznaczenie rodzaju pisma, o którym mowa w przytoczonym wyżej art. 126 § 1 pkt 2 k.p.c., powinno określać jego rzeczywisty charakter. Każde pismo spełniające warunki formalne i zawierające żądanie wszczęcia analizowanego postępowania spełnia funkcję wniosku w rozumieniu art. 511 w zw. z 506 k.p.c., choćby było zatytułowane „pозew”, „prośba”, „podanie” lub podobnie¹⁵. Jak trafnie wskazano, sąd opiekuńczy powinien unikać formalizowania postępowania, dążąc do ujawnienia intencji wnioskodawcy¹⁶.

Przepis art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c., poza przytoczoną wyżej treścią, stanowi także o podpisie przedstawiciela ustawowego. Przyjąć należy, że w analizowanym po-

¹² Por. część niniejszego opracowania – Zwrot wniosku.

¹³ Por. J. Gudowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4: *Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, s. 68; M. Rejda, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2: *Art. 367–729*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016, s. 691.

¹⁴ Por. uwagi na temat małoletniego kandydata na dawcę: J. Sadowska, *op. cit.*, s. 99–107.

¹⁵ J. Gudowski, *op. cit.*, s. 70. Por. orzeczenie SN z dnia 17 marca 1951 r., C 482/50, OSN 1952, nr 3, poz. 65.

¹⁶ A. Zieliński, *op. cit.*, s. 93.

stępowaniu jest to wymóg nieaktualny, ponieważ wnioskodawca nie może działać przez przedstawiciela ustawowego. Przepis art. 12 ust. 4 u.tr., który wymienia wnioskodawców, stanowi o legitymacji wymienionych tam podmiotów do złożenia wniosku wszczynającego przedmiotowe postępowanie. Wskazany przepis dotyczy działania przedstawicieli ustawowych we własnym imieniu, lecz na rzecz małoletniego, a zatem tworzy podstawienie procesowe. Przedstawiciele ustawowi małoletniego kandydata na dawkę są wnioskodawcami jako podmioty podstawione w miejsce małoletniego¹⁷. Jak już zaznaczono, wniosek wszczynający analizowane postępowanie może złożyć również małoletni kandydat na dawkę powyżej lat 16 (por. art. 12 ust. 4 zd. 1 u.tr.). Jeżeli zatem przepisy u.tr. zezwalają małoletniemu kandydatowi na dawkę w wieku powyżej lat 16 na samodzielne złożenie wniosku wszczynającego postępowanie, to przyjąć należy, że ma on pełną zdolność procesową. W konsekwencji taki małoletni nie może działać przez przedstawicieli ustawowych.

Za wnioskodawcę, który nie może się podpisać, wniosek podpisuje osoba przez niego upoważniona, z wymienieniem przyczyny, dla której wnioskodawca sam się nie podpisał (por. art. 126 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Przepis art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga własnoręcznego podpisu wnioskodawcy (wnioskodawców) albo jego pełnomocnika pod przedmiotowym wnioskiem. Zauważyć należy, że jeden wnioskodawca może udzielić drugiemu pełnomocnictwa do złożenia wniosku wszczynającego analizowane postępowanie. W takim wypadku wniosek zostanie podpisany przez jednego z przedstawicieli ustawowych małoletniego kandydata na dawkę, który będzie działał we własnym imieniu, a także w imieniu drugiego przedstawiciela ustawowego.

Wniosek wszczynający analizowane postępowanie będzie na ogół pierwszym pismem w sprawie. Wyjątek może zachodzić, jeżeli przed złożeniem takiego wniosku został złożony wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych albo o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Jeżeli zatem wniosek wszczynający analizowane postępowanie jest pierwszym pismem w sprawie, powinien ponadto zawierać:

- oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
- numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnioskodawcy będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go, nie mając takiego obowiązku (por. art. 126 § 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Przepis art. 126 § 2 pkt 3 k.p.c. stanowi o konieczności wskazania w pierwszym piśmie procesowym numeru w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku

¹⁷ Por. J. Sadowska, *op. cit.*, s. 96–99.

jego braku – numeru w innym właściwym rejestrze, ewidencji lub NIP wnioskodawcy niebędącego osobą fizyczną, który nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania. Należy jednak stwierdzić, że powyższa regulacja nie znajdzie zastosowania w postępowaniu w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego. Wnioskodawcą w tym postępowaniu będzie bowiem zawsze osoba fizyczna.

Ponadto do wniosku trzeba dołączyć pełnomocnictwo albo uwierzytelniony odpis pełnomocnictwa, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który wcześniej nie złożył pełnomocnictwa. Jeżeli pełnomocnik dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, uwierzytelniony odpis pełnomocnictwa wnosi się za pośrednictwem tego systemu (art. 126 § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zauważyć należy, że każdy z wnioskodawców może mieć innego pełnomocnika. Mogą oni także udzielić pełnomocnictwa jednemu podmiotowi.

Zgodnie z art. 128 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom, a ponadto – jeżeli w sądzie nie złożono załączników w oryginale – po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych. Do analizowanego wniosku należy zatem dołączyć tyle odpisów, ilu jest uczestników¹⁸. Przepis art. 12 ust. 4 zd. 2 u.tr. wymaga dołączenia do wniosku wszczynającego analizowane postępowanie szczególnego załącznika w postaci zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego, że pobranie szpiku nie spowoduje dającego się przewidzieć upośledzenia sprawności organizmu dawcy. Wskazany przepis zawiera zatem szczególnie warunek formalny wniosku, który nie odnosi się do pobrania od małoletniego komórek krwiotwórczych krwi obwodowej¹⁹. Stwierdzić przy tym należy, że do przedmiotowego wniosku mogą być dołączone również inne załączniki, np. odpisy skrócone aktów urodzenia małoletniego dawcy i biorcy, które będą służyć wykazaniu pokrewieństwa między tymi osobami. W konsekwencji do wniosku trzeba dołączyć odpisy każdego załącznika dla wszystkich uczestników postępowania.

Ze względu na konieczność czynienia zadość przepisom o pozwie wniosek wszczynający postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od małoletniego powinien, oprócz spełnienia wymienionych wyżej ogólnych warunków pisma procesowego, ponadto zawierać:

- dokładnie określone żądanie,
- przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu (por. art. 187 § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 511 k.p.c.).

¹⁸ Por. orzeczenie SN z dnia 1 lutego 1950 r., Po.C. 305/49, PN 1950, nr 7–8, s. 128.

¹⁹ Por. część niniejszego opracowania – Cofnięcie wniosku.

Wnioskodawca powinien sformułować żądanie przez skonkretyzowanie dawcy, biorcy i przedmiotu transplantacji. Dawcę i biorcę należy określić przez podanie co najmniej imion, nazwiska oraz numeru PESEL. Dane bardziej szczegółowe, jak miejsce zamieszkania i dane osobowe rodziców, wskazywane są bowiem we wniosku przy określaniu zainteresowanych w sprawie zgodnie z art. 126 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Żądanie może być zatem uproszczone przez ograniczenie się do podania imion, nazwiska oraz numeru PESEL. W konsekwencji powinno ono brzmieć następująco: „Wnoszę o wyrażenie zgody na pobranie od małoletniego dawcy Marcina Jana Kowalskiego, nr PESEL 152206134517, szpiku celem dokonania przeszczepu u jego brata Dawida Pawła Kowalskiego, nr PESEL 142202192817”.

Przyjąć należy, że okoliczności uzasadniające właściwość sądu trzeba przytoczyć we wniosku wszczynającym przedmiotowe postępowanie we wszystkich sytuacjach niejasnych, tj. gdy powstaje wątpliwość co do miejsca zamieszkania małoletniego potencjalnego dawcy²⁰. Wskazanie w takich przypadkach okoliczności uzasadniających właściwość sądu będzie niezbędne, aby sąd nie ustalił błędnie właściwości i nie przekazał sprawy do rozpoznania innemu sądowi.

Przepis art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. nakazuje zamieścić w pozwie informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto – wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia. Należy jednak uznać, że wskazywanie w analizowanym wniosku tych informacji i wyjaśnień jest zbędne. Sprawa o wyrażenie zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej nie nadaje się bowiem do załatwienia w drodze mediacji. Uzyskanie zgody sądu opiekuńczego na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej jest konieczne do dokonania zabiegu i rezultat mediacji w tym przedmiocie, w postaci ugody zawartej przed mediatorem, nie może zastąpić orzeczenia sądu opiekuńczego.

Ponadto, zgodnie z art. 187 § 2 w zw. z art. 511 k.p.c., wniosek wszczynający postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej może zawierać wnioski o zabezpieczenie roszczenia, nadanie postanowieniu rygoru natychmiastowej wykonalności i przeprowadzenie posiedzenia w nieobecności wnioskodawcy oraz służące do przygotowania posiedzenia, a w szczególności wnioski o:

- wezwanie na posiedzenie wskazanych przez wnioskodawcę świadków i biegłych,
- dokonanie oględzin,

²⁰ W myśl art. 12 ust. 3 u.tr. sądem właściwym jest sąd opiekuńczy, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania kandydat na dawcę.

- polecenie uczestnikowi dostarczenia na posiedzenie dokumentu będącego w jego posiadaniu, a potrzebnego do przeprowadzenia dowodu lub przedmiotu oględzin,
- zażądanie dostarczenia na posiedzenie dowodów znajdujących się w sądach, urzędach lub u osób trzecich.

Zabezpieczenie roszczenia w postępowaniu w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwi nie mogłoby nastąpić w inny sposób niż przez wyrażenie przedmiotowej zgody, a zatem przez zaspokojenie roszczenia. W konsekwencji zabezpieczenie roszczenia w analizowanym postępowaniu nie jest możliwe, ponieważ zabezpieczenie nie może co do zasady zmierzać do zaspokojenia roszczenia²¹. W konsekwencji stwierdzić należy, że wnioskodawca we wniosku wszczynającym analizowane postępowanie może złożyć wniosek o zabezpieczenie roszczenia. Sąd natomiast w każdym wypadku powinien taki wniosek oddalić.

Wskazane przepisy o pozwie stosujemy z uwzględnieniem specyfiki postępowania nieprocesowego, wyrażającej się brakiem stron oraz niemożnością orzekania zaocznego i nadania orzeczeniu rygoru natychmiastowej wykonalności²². Do wniosku wszczynającego analizowane postępowanie nie znajduje wobec tego zastosowania ta część przepisu art. 187 § 2 k.p.c., która stanowi o możliwości złożenia wniosku o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności. Postanowienia sądu opiekuńczego są skuteczne i wykonalne z chwilą ich ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było – z chwilą ich wydania (art. 578 § 1 k.p.c.). Postanowienie merytoryczne sądu opiekuńczego, wydane w analizowanym postępowaniu, jest natychmiast skuteczne z mocy ustawy, zbędne jest zatem składanie wniosku w tym przedmiocie. Skutek prawny w postaci zgody sądu, która warunkuje dopuszczalność pobrania od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej, powstaje więc z chwilą ogłoszenia postanowienia, a gdy ogłoszenia nie było – z chwilą jego wydania. Z tą chwilą możliwe będzie dokonanie zabiegu pobrania od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej.

Zbędne jest również zamieszczanie żądania rozpoznania sprawy w nieobecności wnioskodawcy (por. art. 187 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Niestawiennictwo uczestników postępowania nieprocesowego nie tamuje bowiem rozpoznania sprawy (art. 513 zd. 1 k.p.c.).

²¹ W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *op. cit.*, s. 509.

²² Por. A. Góra-Błaszczykowska, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 3: *Art. 506–729*, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2013, s. 44; P. Telenga, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2015, s. 717; J. Gudowski, *op. cit.*, s. 67; I. Kunicki, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–729*, red. A. Góra-Błaszczykowska, Warszawa 2016, s. 1605.

Wnioski dowodowe wskazane w art. 187 § 2 pkt 1–4 k.p.c. pozostają aktualne w postępowaniu w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwi. W konsekwencji wnioskodawca może zawrzeć we wniosku wszczynającym analizowane postępowanie żądanie dotyczące w szczególności dostarczenia dokumentu będącego w posiadaniu uczestnika postępowania, a potrzebnego do przeprowadzenia dowodu (np. zaświadczenia lekarskiego albo dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia dawcy lub biorcy). Wskazane w art. 187 § 2 pkt 1–4 k.p.c. wnioski są szczególnie istotne w przedmiotowym postępowaniu, ponieważ służą przygotowaniu posiedzenia. Zamieszczenie przez wnioskodawcę określonych żądań (np. wezwania na posiedzenie biegłego czy dostarczenia wskazanych wyżej dokumentów) umożliwi dochowanie krótkiego 7-dniowego terminu do wydania orzeczenia, a także przyczyni się do rozpoznania sprawy na pierwszym posiedzeniu.

Sąd w analizowanym postępowaniu powinien kierować się względami medycznymi, a zwłaszcza sprawdzić, czy wykonanie eksplantacji nie będzie wywoływało negatywnych skutków dla zdrowia dawcy²³. W konsekwencji w art. 12 ust. 4 zd. 2 u.tr. został zawarty szczególny warunek formalny wniosku wszczynającego postępowanie. Zgodnie z treścią tego przepisu do wniosku należy dołączyć orzeczenie lekarskie stwierdzające, że pobranie szpiku nie spowoduje dającego się przewidzieć upośledzenia organizmu dawcy. Orzeczenie lekarskie nie jest natomiast wymagane w przypadku pobrania od małoletniego komórek krwiotwórczych krwi obwodowej. Takie uregulowanie należy ocenić krytycznie, nie zapewnia ono bowiem należytej ochrony małoletniego²⁴. W doktrynie zgłasza się w tym zakresie postulaty *de lege ferenda*, aby powinność przedłożenia stosownego orzeczenia lekarskiego dotyczyła także przypadków pobrania od małoletniego komórek krwiotwórczych krwi obwodowej²⁵.

ZWROT WNIOSKU

Jeżeli wniosek wszczynający analizowane postępowanie jest dotknięty brakami formalnymi, które uniemożliwiają nadanie mu prawidłowego biegu, zastosowanie znajdzie art. 130 i n. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 14 u.tr. postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej

²³ Por. R. Kubiak, *op. cit.*, s. 499–500.

²⁴ J. Duda, *Cywilnoprawna problematyka transplantacji medycznej*, Warszawa 2011, s. 139. Podobnie przyjmują: J. Haberko, *op. cit.*, s. 139; K. Mularski, *Problematyka przeszczepu od małoletniego żywego dawcy*, „Państwo i Prawo” 2016, z. 7, s. 62.

²⁵ Por. J. Haberko, *op. cit.*, s. 139.

jest wolne od opłat sądowych. W analizowanym postępowaniu nie pobiera się zatem opłat od pism procesowych oraz opłat kancelaryjnych. Warto podkreślić, że nie jest dopuszczalny zwrot wniosku w przypadku nieuiszczenia opłaty od wniosku wszczynającego przedmiotowe postępowanie.

W konsekwencji, jeśli wniosek zawiera braki formalne, które uniemożliwiają nadanie mu prawidłowego biegu, przewodniczący wezwie wnioskodawcę, pod rygorem zwrócenia wniosku, do poprawienia lub uzupełnienia go w terminie tygodniowym. Mylne oznaczenie wniosku lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania temu pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym (por. art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Po bezskutecznym upływie tego terminu przewodniczący zwróci wniosek wnioskodawcy (art. 130 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku doręcza się tylko wnioskodawcy (art. 130 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W analizowanym postępowaniu występuje jednak sytuacja szczególna. Na ogół bowiem działać będzie dwóch wnioskodawców, tj. przedstawiciele ustawowi małoletniego dawcy. W takim wypadku wezwanie do uzupełnienia braków formalnych powinno być skierowane do obojga. Jeżeli wnioskodawcy składają pismo usuwające braki formalne, powinno być ono podpisane przez oboje. Jeden z wnioskodawców nie jest bowiem uprawniony do działania w imieniu drugiego, chyba że zostało mu udzielone pełnomocnictwo do działania w tym zakresie. Jeżeli wnioskodawcy nie usuną skutecznie braków formalnych wniosku wszczynającego postępowanie, zarządzenie o zwrocie wniosku powinno być adresowane do obojga i doręczone obojgu.

Powyższe uwagi dotyczą w szczególności orzeczenia lekarskiego stwierdzającego, że pobranie szpiku nie spowoduje dającego się przewidzieć upośledzenia organizmu dawcy. Jak wyżej wskazano, art. 12 ust. 4 zd. 2 u.tr. wprowadza szczególny warunek formalny wniosku. Jeżeli wnioskodawca nie dołączył do wniosku wszczynającego postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku wskazanego orzeczenia lekarskiego, przewodniczący wezwie go, pod rygorem zwrócenia wniosku, do uzupełnienia tego pisma w terminie tygodniowym²⁶. Wskazany skutek nie nastąpi, jeżeli wnioskodawca składa wniosek o wyrażenie przez sąd zgody na pobranie od małoletniego komórek krwiotwórczych krwi obwodowej.

Jeżeli analizowany wniosek został uzupełniony w terminie, wywoła skutki od chwili jego wniesienia (art. 130 § 3 w zw. z art. 13 § 3 k.p.c.). Jeżeli natomiast wniosek został uzupełniony po terminie, wywoła skutki od chwili jego uzupełnienia²⁷. Termin wniesienia tego pisma ma znaczenie jedynie dla określenia chwili wszczęcia postępowania, a w konsekwencji wyznacza określony w art. 12 ust. 5

²⁶ Por. A. Kallaus, *Udział osoby małoletniej w postępowaniu opiekuńczym*, Poznań 2015, s. 259–260.

²⁷ W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *op. cit.*, s. 88.

u.tr. termin rozpoznania wniosku przez sąd. Usunięcie braków formalnych wniosku w terminie powoduje zatem wcześniejsze wszczęcie postępowania. Jednakże nawet dokonanie zwrotu wniosku nie uniemożliwia ponownego jego złożenia. Nie zachodzi również obawa o przekroczenie terminu do złożenia analizowanego wniosku, ponieważ prawo nie przewiduje żadnego terminu materialnoprawnego do złożenia tego wniosku.

Zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku wszczynającego postępowanie może zostać zaskarżone przez wnioskodawcę w drodze zażalenia do sądu II instancji (art. 394 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zażalenie wnosi się do sądu, w którym działa przewodniczący odpowiedzialny za wydanie zaskarżonego zarządzenia (por. art. 369 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.) w terminie tygodniowym. Termin ten liczy się od dnia doręczenia zarządzenia (art. 394 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Jest to termin ustawowy, który nie podlega skróceniu ani przedłużeniu. Może on zostać jednak przywrócony (por. art. 168 k.p.c.). Jeżeli wniosek wszczynający analizowane postępowanie złożyli dwóch wnioskodawców (tj. przedstawiciele ustawowi małoletniego dawcy), zażalenie na zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku może być złożone przez każdego z wnioskodawców działającego samodzielnie. Legitymacja łączna przedstawicieli ustawowych (określona w art. 12 ust. 4 u.tr.) jako podmiotów podstawionych w miejsce kandydata na dawcę poniżej lat 16, obejmuje tylko złożenie wniosku wszczynającego analizowane postępowanie. Natomiast pozostałe czynności procesowe może podejmować samodzielnie każdy z przedstawicieli ustawowych małoletniego (por. art. 66 k.p.c.).

COFNIĘCIE WNIOSKU

Zgodnie z art. 512 § 1 k.p.c. po rozpoczęciu posiedzenia albo po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników oświadczenia na piśmie cofnięcie wniosku jest skuteczne tylko wtedy, gdy inni uczestnicy nie sprzeciwili się temu w wyznaczonym terminie. Cofnięcie wniosku o wszczęcie postępowania jest bezskuteczne w sprawie, w której wszczęcie mogło nastąpić z urzędu (art. 512 § 2 k.p.c.). Przepis art. 512 § 2 k.p.c. nie znajdzie jednak zastosowania w analizowanym postępowaniu, jak bowiem wskazano na wstępie, postępowanie to może być wszczęte wyłącznie na wniosek.

Wniosek wszczynający postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej może zatem być cofnięty do czasu rozpoczęcia posiedzenia sądu w przedmiocie rozpoznania tego wniosku, chyba że wcześniej którykolwiek z uczestników postępowania złożył oświadczenie na piśmie. Przyjmuje się, że może być to każdy rodzaj oświadczenia pisemnego złożony z inicjatywy uczestnika albo na wezwanie sądu, tj. zarówno dotyczący istoty sprawy, jak i kwestii formalnych. Nie jest również ważna treść oświadczenia. W konsekwencji oświadczenie może wyrażać opozycję

co do twierdzeń i żądań wniosku oraz afirmację tych twierdzeń²⁸. Rozpoczęcie postępowania oznacza zaś wywołanie sprawy w rozumieniu art. 210 § 1 k.p.c.²⁹

Cofnąć wniosek wszczynający postępowanie może tylko osoba, która go złożyła, a zatem wnioskodawca³⁰. Jeżeli wniosek wszczynający analizowane postępowanie złożyło dwóch wnioskodawców (tj. przedstawiciel ustawowi małoletniego dawcy), cofnąć analizowany wniosek mogą tylko oboje. Skoro bowiem legitymacja łączna przedstawicieli ustawowych dotyczy złożenia przez nich wspólnie wniosku, przyjąć należy, że mogą skutecznie cofnąć wniosek, działając tylko łącznie. W konsekwencji pismo zawierające cofnięcie wniosku powinno być podpisane przez oboje. W przypadku cofnięcia wniosku przez wnioskodawcę (np. przedstawicieli ustawowych potencjalnego dawcy) sąd zawiadomi innych uczestników postępowania (np. potencjalnego biorcę), wyznaczając termin do złożenia przez nich oświadczenia w tym przedmiocie³¹. Brak sprzeciwu oznacza skuteczność cofnięcia wniosku. W konsekwencji w takiej sytuacji postępowanie zostanie umorzona (art. 355 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Wniosek cofnięty nie wywoła żadnych skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem do sądu (art. 203 § 2 zd. 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Należy uznać, że cofnięcie wniosku wszczynającego postępowanie nieprocesowe podlega takiej samej kontroli ze strony sądu, jak cofnięcie pozwu (art. 203 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)³². Natomiast A. Zieliński wskazuje, że cofnięcie wniosku podlega kontroli na ogólnych zasadach wyrażonych w art. 203 § 4 k.p.c., jednakże w sprawach, które dotyczą sfery osobistych stosunków rodzinnych, uznanie cofnięcia wniosku za niedopuszczalne powinno nastąpić jedynie w wypadkach, gdy cofnięcie takie byłoby wyraźnie sprzeczne z dobrem małoletniego³³. Trudno zaakceptować powyższy pogląd, nie można bowiem znaleźć dla niego podstawy prawnej. Trzeba zatem dopuścić możliwość kontroli przez sąd opiekuńczy cofnięcia wniosku z uwzględnieniem kryteriów wskazanych w art. 203 § 4 k.p.c. i uznania tego cofnięcia za niedopuszczalne przy zaistnieniu któregośkolwiek z nich. Cofnięcie wniosku wszczynającego postępowanie w przedmiocie wyrażenia zgody na

²⁸ Por. J. Gudowski, *op. cit.*, s. 70; M. Rejda, *op. cit.*, s. 693.

²⁹ Wywołanie sprawy polega na ogłoszeniu przez sędziego przewodniczącego na sali rozpraw przystąpienia do rozpatrywania sprawy ze wskazaniem uczestników postępowania i przedmiotu sprawy. Zob. wyrok SN z dnia 1 grudnia 2004 r., III CK 15/04, „Monitor Prawniczy” 2004, nr 1, s. 10. Por. także: postanowienie SN z dnia 18 lutego 1982 r., IV CZ 15/82, z glosą W. Siedleckiego, OSPiKA 1983, nr 1, poz. 6; postanowienie SN z dnia 3 maja 1984 r., IV PZ 37/84, OSNCP 1985, nr 2–3, poz. 32; W. Siedlecki, *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego (Prawo procesowe cywilne – 1985)*, „Państwo i Prawo” 1986, z. 12, s. 82.

³⁰ Por. I. Kunicki, *op. cit.*, s. 1606; M. Rejda, *op. cit.*, s. 693.

³¹ Por. W. Siedlecki, Z. Świeboda, *op. cit.*, s. 69; A. Góra-Błaszczkowska, *op. cit.*, s. 47.

³² W. Siedlecki, Z. Świeboda, *op. cit.*, s. 70; A. Góra-Błaszczkowska, *op. cit.*, s. 46–47; I. Kunicki, *op. cit.*, s. 1608; M. Rejda, *op. cit.*, s. 693–694.

³³ A. Zieliński, *op. cit.*, s. 93–94.

pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej może zatem zostać uznane za niedopuszczalne, gdy okoliczności sprawy wskazują, że jest to czynność sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa (art. 203 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zasada dyspozycyjności w postępowaniu nieprocesowym doznaje więc dodatkowego – poza wskazanymi w art. 512 § 1 k.p.c. – ograniczenia³⁴.

Sprzeczność cofnięcia wniosku z prawem może polegać na wymuszeniu na wnioskodawcy cofnięcia wniosku³⁵ (np. wymuszeniu na małoletnim powyżej 16. roku życia cofnięcia złożonego przez niego wniosku). Sprzeczność z zasadami współżycia społecznego ma miejsce wówczas, gdy cofnięcie wniosku wywołuje ujemną ocenę społeczną³⁶. Sąd może uznać cofnięcie wniosku wszczynającego analizowane postępowanie za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdy np. małoletni powyżej 16. roku życia cofa wniosek z błahych względów (tj. kłótni z rodzeństwem) lub gdy motywem jego działania jest jedynie chęć zemsty na chorym bracie (chorej siostrze) za zepsucie komputera, a pobranie szpiku jest niezbędne dla ratowania życia rodzeństwa. Przez obejście prawa należy rozumieć zamiar wywołania przez wnioskodawcę także innych ukrytych skutków prawnych niż tylko cofnięcie wniosku, jeżeli skutków tych nie mógłby on osiągnąć, działając w inny sposób³⁷.

Trzeba także podkreślić, że w przypadku wszczęcia postępowania przez prokuratora cofnięcie przez niego wniosku, tak jak każdy akt dyspozycyjny z mocy art. 203 § 4 k.p.c., podlega kontroli sądu³⁸.

SKUTKI PRAWIDŁOWEGO ZŁOŻENIA WNIOSKU

Prawidłowe wniesienie wniosku wszczynającego analizowane postępowanie (tj. z zachowaniem wskazanych wyżej warunków formalnych) implikuje określone skutki. Podstawowym skutkiem procesowym jest wszczęcie postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej. Natomiast określenie chwili wszczęcia tego po-

³⁴ A. Góra-Błaszczkowska, *op. cit.*, s. 47.

³⁵ I. Kunicki, *op. cit.*, s. 678; J. Gudowski, *op. cit.*, s. 71; M. Rejda, *op. cit.*, s. 693–694.

³⁶ I. Kunicki, *op. cit.*, s. 678. Por. uwagi na temat zasad współżycia społecznego: P. Machnikowski, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2016, s. 15–18; M. Gutowski, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–449¹¹*, red. M. Gutowski, Warszawa 2016, s. 41–42.

³⁷ I. Kunicki, *op. cit.*, s. 678. Por. T. Żyznowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 1: *Art. 1–366*, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2013, s. 769–770; R. Flejszar, *op. cit.*, s. 593–596.

³⁸ Por. postanowienie SN z dnia 14 lutego 1977 r., IV CZ 10/77, OSPiKA 1978, nr 2, poz. 27.

stępowania wyznacza wskazany w art. 12 ust. 5 u.tr. 7-dniowy termin rozpoznania wniosku przez sąd opiekuńczy.

Sąd doręcza wniosek o wszczęcie analizowanego postępowania osobom zainteresowanym wskazanym przez wnioskodawcę we wniosku, w szczególności potencjalnemu biorcy. Potencjalny biorca zostaje zatem wezwany do wzięcia udziału w sprawie i staje się uczestnikiem postępowania, a w konsekwencji jest uprawniony do podejmowania wszelkich czynności procesowych. Z chwilą doręczenia przedmiotowego wniosku osobom w nim wskazanym powstaje stan sprawy w toku (art. 192 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Nie jest wobec tego możliwe, aby w tym samym czasie toczyły się dwa postępowania dotyczące pobrania szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej od określonego potencjalnego dawcy³⁹.

Ponadto skutkiem prawidłowego złożenia wniosku wszczynającego analizowane postępowanie jest utrwalenie jurysdykcji krajowej oraz właściwości sądu. Jurysdykcja krajowa istniejąca w chwili wszczęcia analizowanego postępowania trwa nadal, choćby jej podstawy odpadły w toku postępowania (por. art. 1097 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), zaś sąd właściwy w chwili złożenia wniosku wszczynającego przedmiotowe postępowanie pozostaje właściwy aż do jego ukończenia, nawet jeśli podstawy właściwości zmieniły się w toku postępowania (por. art. 15 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

BIBLIOGRAFIA

- Berutowicz W., *Zasada dyspozycyjności w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1957.
- Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I., *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2016.
- Dolecki H., *Ingerencja sądu opiekuńczego w wykonywanie władzy rodzicielskiej*, Warszawa 1983.
- Dolecki H., *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2015.
- Duda J., *Cywilnoprawna problematyka transplantacji medycznej*, Warszawa 2011.
- Flejszar R., *Zasada dyspozycyjności w procesie cywilnym*, Warszawa 2016.
- Góra-Błaszczkowska A., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 3: Art. 506–729, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2013.
- Gudowski J., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4: *Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016.
- Gutowski M., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1: Art. 1–449¹, red. M. Gutowski, Warszawa 2016.
- Guzik-Makaruk E., *Transplantacja organów, tkanek i komórek w ujęciu prawnym i kryminologicznym*, Białystok 2008.
- Haak H., *Ochrona prawna udzielana przez sąd opiekuńczy*, Toruń 2002.
- Haberko J., [w:] J. Haberko, I. Uhrynowska-Tyszkiewicz, *Ustawa o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Jodłowski J., [w:] J. Jodłowski, Z. Resich, J. Lapierre, T. Misiuk-Jodłowska, K. Weitz, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2014.
- Kallaus A., *Udział osoby małoletniej w postępowaniu opiekuńczym*, Poznań 2015.

³⁹ Por. M. Rejdak, *op. cit.*, s. 679.

- Kubiak R., *Prawo medyczne*, Warszawa 2010.
- Kunicki I., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–729*, red. A. Góra-Błaszczkowska, Warszawa 2016.
- Machnikowski P., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2016.
- Mularski K., *Problematyka przeszczepu od małoletniego żywego dawcy*, „Państwo i Prawo” 2016, z. 7.
- Orzeczenie SN z dnia 1 lutego 1950 r., Po.C. 305/49, PN 1950, nr 7–8.
- Orzeczenie SN z dnia 17 marca 1951 r., C 482/50, OSN 1952, nr 3, poz. 65.
- Postanowienie SN z dnia 14 lutego 1977 r., IV CZ 10/77, OSPiKA 1978, nr 2, poz. 27.
- Postanowienie SN z dnia 18 lutego 1982 r., IV CZ 15/82, z glosą W. Siedleckiego, OSPiKA 1983, nr 1, poz. 6.
- Postanowienie SN z dnia 3 maja 1984 r., IV PZ 37/84, OSNCP 1985, nr 2–3, poz. 32.
- Rejdek M., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2: *Art. 367–729*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016.
- Sadowska J., *Uczestnicy postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na pobranie od małoletniego szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej*, „Rejent” 2016, nr 7.
- Siedlecki W., [w:] W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2004.
- Siedlecki W., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego (Prawo procesowe cywilne – 1985)*, „Państwo i Prawo” 1986, z. 12.
- Siedlecki W., Świeboda Z., *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2004.
- Studzińska J., [w:] P. Cioch, J. Studzińska, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2012.
- Telenga P., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2015.
- Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 793 ze zm. [zmiany: Dz.U. z 2017 r., poz. 798; Dz.U. z 2017 r., poz. 767]).
- Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U., poz. 1311 ze zm.).
- Wiśniewski T., *Przebieg procesu cywilnego*, Warszawa 2013.
- Wyrok SN z dnia 1 grudnia 2004 r., III CK 15/04, „Monitor Prawniczy” 2004, nr 1.
- Zieliński A., *Sądownictwo opiekuńcze w sprawach małoletnich*, Warszawa 1975.
- Żyznowski T., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 1: *Art. 1–366*, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Warszawa 2013.

SUMMARY

This article is about issues of application which initiate proceedings on the subject of consent of the guardianship court of draw marrow or haematopoietic cells peripheral blood from juvenile. First of all the author described general remarks about proceedings on the subject of draw marrow or haematopoietic cells peripheral blood from juvenile. Afterwards the author described formal requirements of application with reference to formal requirements of procedural document in general and formal requirements of summons. Further considerations affect return and withdraw of application.

Keywords: non-litigious proceeding; proceedings on the subject of consent of the guardianship court of draw marrow or haematopoietic cells peripheral blood from juvenile; application which initiate proceedings; formal requirements of application